

**KÜLTÜR VE TURİZM
BAKANLIğI
TANITMA GENEL
MÜDÜRLÜđÜ**

**ÜLKE PAZAR BİLGİLERİ
BOSNA HERSEK**

MÜŞAVİRLİK BİLGİLERİ

MÜŞAVİRLİK/ATAŞELİK :

Saraybosna Kùltür ve Tanıtma Müşavirliği

ADRESİ VE İLETİŞİM BİLGİLERİ:

Mula Mustafa Bašeskije 31/a

E-posta: sarajevoculture@gmail.com

Web: www.goturkiye.ba

Tel: +387 33 550 760

Fax: +387 33 550 761

Sosyal medya: Facebook: @Turska.ba / Instagram: @turska.ba

BOSNA HERSEK PAZAR RAPORU

1. ÖZET PAZAR BİLGİLERİ

Ülke Nüfusu	3.531.159																		
Kişi Başı Milli Gelir (Dolar)	7.085 USD (2022)																		
Başlıca Kentler ve Nüfusları	Saraybosna: 350 bin Banja Luka: 135 bin Tuzla: 75 bin Zenica : 70 bin Mostar: 60 bin																		
Turizm Çıkışlarının Yoğun Olduğu Önemli Şehirler	Saraybosna, Tuzla, Banja Luka																		
Yurt Dışına Çıkan Kişi Sayısı (varsa turizm amaçlı çıkışlar)	Bu istatistik resmi kurumlarca yayımlanmamaktadır.																		
Tercih Edilen Ülke Sıralaması ve Türkiye'nin Yeri	Bu konuda resmi bir istatistik yayımlanmamaktadır. Ancak Türkiye'nin en çok tercih edilen ülkelerden biri olduğu bilinmektedir. Diğer tercih edilen destinasyonlar Hırvatistan, Karadağ, Mısır, Sırbistan, Slovenya ve Arnavutluk'tur.																		
Yurtdışına Çıkışlarda Tercih Edilen Ülkelerle İlgili Açıklama (Tercih sebebi, hangi turizm türleri için ve hangi dönemlerde tercih ediliyor vd.)	Karadağ, Hırvatistan ve Sırbistan komşu ve yakın ülkeler olduğundan, Türkiye ve Mısır ise popüler deniz turizmi destinasyonu olduğundan tercih edilir. Karadağ ve Hırvatistan deniz turizmi için tercih edilir.																		
Türkiye'ye Gelen Kişi Sayısı ve Değişim Oranı (Bakanlığımız İstatistiklerine Göre)	<table border="1"><thead><tr><th colspan="3">YILLAR (OCAK-ARALIK)</th><th colspan="2">YILLIK DEĞİŞİM</th></tr><tr><th>2021</th><th>2022</th><th>2023</th><th>2022/2021</th><th>2023/2022</th></tr></thead><tbody><tr><td>131 347</td><td>200 698</td><td>177 893</td><td>52,80</td><td>-11,36</td></tr></tbody></table>	YILLAR (OCAK-ARALIK)			YILLIK DEĞİŞİM		2021	2022	2023	2022/2021	2023/2022	131 347	200 698	177 893	52,80	-11,36			
YILLAR (OCAK-ARALIK)			YILLIK DEĞİŞİM																
2021	2022	2023	2022/2021	2023/2022															
131 347	200 698	177 893	52,80	-11,36															
Türkiye'den İlgili Ülkeye Giden Kişi Sayısı	<table border="1"><thead><tr><th colspan="3">YILLAR</th><th colspan="2">OCAK-KASIM</th><th>Değişim (%)</th></tr><tr><th>2020</th><th>2021</th><th>2022</th><th>2022</th><th>2023</th><th>2023/2022</th></tr></thead><tbody><tr><td>7 833</td><td>22 410</td><td>62 392</td><td>59 586</td><td>137 382</td><td>130.6</td></tr></tbody></table>	YILLAR			OCAK-KASIM		Değişim (%)	2020	2021	2022	2022	2023	2023/2022	7 833	22 410	62 392	59 586	137 382	130.6
YILLAR			OCAK-KASIM		Değişim (%)														
2020	2021	2022	2022	2023	2023/2022														
7 833	22 410	62 392	59 586	137 382	130.6														
Kültür-Turizm Otoriteleri ve Organizasyonları	<ul style="list-style-type: none">- Bosna Hersek Federasyon Çevre ve Turizm Bakanlığı- Sırp Cumhuriyeti Ticaret ve Turizm Bakanlığı- UTA BiH (Bosna Hersek Seyahat Acenteleri Birliği)- Bosna Hersek Turizm Birliği- BH Sırp Cumhuriyeti Turizm Organizasyonu																		

Önemli Basın Yayın Organları <i>(En çok okunan gazeteler, en çok izlenen TV kanalları, en çok ziyaret edilen internet siteleri vb.)</i>	<p>Gazeteler: Oslobodoenje, Dnevni Avaz, Nezavisne novine, Dnevni list</p> <p>TV: BHRT, Federalna TV, O Kanal, Hayat TV, TVSA</p> <p>Web Portalları : Klix.ba, Radiosarajevo, N1, Hayat web</p>
Yurtdışı Çıkışlardaki Seyahat Motivasyonları <i>(Tur paketinin fiyatı, her şey dahil sistemi, ülkenin ucuz olması, hizmet kalitesi, elverişli iklim, tarihsel bağlar, farklı kültür vd.)</i>	<p>Sıcak iklim, deniz-kum-güneş, başlıca motivasyon kaynağıdır. Türkiye özelinde İstanbul başta olmak üzere kültür ve şehir turizmi, alışveriş ve paket turlar en önemli motivasyondur. Genellikle aile ile birlikte tatil yapılacak büyük tesisler tercih edilmektedir, bu nedenle Antalya ön plandadır. Tarihi ve kültürel yakınlık nedeniyle ülkemiz, Bosna Hersek vatandaşı ziyaretçiler tarafından ilk sırada tercih edilmektedir.</p>
Tatil İçin Tercih Edilen Aylar/Dönemler	<p>-Aralık-Ocak (sömestr dönemi, kış tatili)</p> <p>-Mayıs-Eylül (yaz tatili)</p>
Tercih Edilen Konaklama Türü	<p>4-5 yıldızlı oteller, deniz tatili için her şey dahil oteller, günlük kiralık tesisler ve apartlar.</p>
Ortalama Tatil Süresi	<p>7 gün</p>
Türkiye'ye Gelen Turistlerin Ülkemizi Tercih Sebepleri	<p>İstanbul ve Antalya, Bosna Hersek'ten tüm konaklamaların %90'ını oluşturmaktadır. Bu bağlamda ülkemize yönelik seyahat tercihlerinde aile ile birlikte deniz turizmi ve İstanbul bağlamında şehir/kültür turizmi açık ara önde konumdadır. Deniz-kum-güneş varlığı, paket tur fiyatları ve bu fiyatlar karşılığında alınan hizmet kalitesi, vize olmaması, çocuklu ailelere uygun tesisler, alışveriş, gastronomi, kültürel ve tarihi değerler şeklinde özetlenebilir.</p>
Türkiye'ye Gelen Turistlerin Tercih Ettikleri Destinasyonlar	<p>İstanbul ve Antalya %90, diğer iller Aydın, Muğla, İzmir, Edirne ve Bursa %10</p>
Türkiye'ye Gelen Turistlerin Tercih Ettikleri Tatil Türü	<p>Deniz-kum-güneş, kültür, alışveriş</p>
Tercih Edilen Rezervasyon ve Seyahat Türü <i>(online, tur operatörü veya acenta üzerinden, bireysel, paket tur)</i>	<p>Tur operatörleri aracılığı ile paket turlar tercih edilmektedir. Ancak bunun oranı %40 dolayındadır. Bireysel planlanan seyahatler oranını her geçen yıl artırmaktadır.</p>

Ülkedeki Önemli Gün ve Tatil Zamanları	Aralık ayının tamamı sömestr tatilidir, okullar kapalıdır. Yaz dönemi okul tatili ise 15 Haziran gibi başlamakta, 1 Eylül tarihinde bitmektedir. Ramazan Bayramının birinci günü, Kurban Bayramının ilk iki günü tatildir. Katolik ve Ortodoksların paskalyaları da resmî tatildir.																																			
İki Ülke Arasındaki Uçak Seferleri	THY, 2023 yılında Saraybosna Havalimanından İstanbul Havalimanına yaz döneminde haftada 20 sefer gerçekleştirmektedir. Pegasus Havayolları tarafından İstanbul'a (SAW) yaz sezonunda haftada 11 sefer gerçekleştirilmektedir. Anadolu Jet ise İstanbul'a (SAW) haftada 3 sefer gerçekleştirmektedir. Bunun yanı sıra yaz sezonunda Bosna Hersek'in Saraybosna, Tuzla ve Banja Luka şehirlerinden büyük acentalar tarafından neredeyse tamamı Antalya'ya olmak üzere charter uçuşları gerçekleştirmektedirler. Bunlar şu şekildedir: <table border="1"><thead><tr><th>Acente</th><th>Havayolu</th><th>Kalkış</th><th>Variş</th><th>Haftalık Sefer</th></tr></thead><tbody><tr><td>Fibula /Centrotours</td><td>Anadolujet</td><td>Saraybosna</td><td>Antalya</td><td>7</td></tr><tr><td>Fibula /Centrotours</td><td>Anadolujet</td><td>Saraybosna</td><td>Bodrum*</td><td>2</td></tr><tr><td>GoldenTours</td><td>Freebird</td><td>Tuzla</td><td>Antalya</td><td>2</td></tr><tr><td>Kontiki Travel</td><td>Freebird</td><td>Banjaluka</td><td>Antalya</td><td>2</td></tr><tr><td>Filip Travel</td><td>Tailwind</td><td>Banjaluka</td><td>Antalya</td><td>1</td></tr><tr><td>Diğer Acenteler (VAS Group/City Travel/ M97 vd)</td><td>Tailwind</td><td>Saraybosna</td><td>Antalya</td><td>3</td></tr></tbody></table>	Acente	Havayolu	Kalkış	Variş	Haftalık Sefer	Fibula /Centrotours	Anadolujet	Saraybosna	Antalya	7	Fibula /Centrotours	Anadolujet	Saraybosna	Bodrum*	2	GoldenTours	Freebird	Tuzla	Antalya	2	Kontiki Travel	Freebird	Banjaluka	Antalya	2	Filip Travel	Tailwind	Banjaluka	Antalya	1	Diğer Acenteler (VAS Group/City Travel/ M97 vd)	Tailwind	Saraybosna	Antalya	3
Acente	Havayolu	Kalkış	Variş	Haftalık Sefer																																
Fibula /Centrotours	Anadolujet	Saraybosna	Antalya	7																																
Fibula /Centrotours	Anadolujet	Saraybosna	Bodrum*	2																																
GoldenTours	Freebird	Tuzla	Antalya	2																																
Kontiki Travel	Freebird	Banjaluka	Antalya	2																																
Filip Travel	Tailwind	Banjaluka	Antalya	1																																
Diğer Acenteler (VAS Group/City Travel/ M97 vd)	Tailwind	Saraybosna	Antalya	3																																
Türkiye Destinasyonuna Çalışan ve Pazarı Yönlendiren Tur Operatörleri (Türk olanlar varsa belirtilerek)	Önemlileri: Fibula Air Travel, Centrotours, Golden Tours, Kontiki Travel Diğerleri: Relax Tours, Avio Express, Sol Azur&Buena Vista, Ventura Travel, Filip Travel, M97																																			

2. TÜRK VARLIĞI VE İLGİLİ KURULUŞLAR

Müşavirliklerimizin yanı sıra açılan ilk Yunus Emre Türk Kültür Merkezi Saraybosna'da faaliyetlerine devam etmektedir. Ayrıca Mostar ve Fojnica şehirlerinde de kültür merkezimiz bulunmakta ve faaliyetlerine devam etmektedir. Anadolu Ajansı'nın bölge merkezi, TRT ve TRT Balkan'ın ülke temsilciliği yine Saraybosna'da faaliyetlerine devam etmektedir. Ziraat Bankası ve 35 dolayında şubesi vardır. TİKA ve Türk Kızılay'ı gibi kuruluşlarımız tarafından da kalkınma ve insani yardım faaliyetleri sürdürülmektedir.

3. TÜRKİYE İMAJI

Bosna Hersek, ilk zamanlardan günümüze dek tarihi, kültürel ve sosyal bakımdan derin ilişkiler kurulmuş, pek çok eser inşa edilmiş Türkiye'ye son derece yakın bir ülkedir. Türkiye'ye göç etmiş ve yerleşmiş önemli sayıda Boşnak kökenli vatandaşlarımız milletimizin güçlü bir parçasını oluştururken aynı zamanda Bosna Hersek ile ülkemiz arasındaki ilişkilere de olumlu katkılar sağlamaktadır. Türkiye'nin son dönemde kaydettiği gelişmeler, Türk kamu kurumlarının yaptığı çalışmalar ve Türk dizileri gibi Türkçe'ye ilgiyi artıran sebeplerden ötürü Türkiye'nin pozitif bir algısının olduğu kısaca özetlenebilir.